

O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIALAR SOHASIDAGI ISLOHOTLAR

M.O.Akbaraliyeva

BT yo'nalishi talabasi

E-mail:mehruzaakbaraliyeva@gmail.com

Annotatsiya:

Mazkur maqolada O'zbekistonda oliy ta'lim tizimi, ilmiy faoliyat va innovatsion rivojlanish sohalarida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati tahlil qilinadi. Xususan, davlat siyosati darajasida qabul qilingan strategik hujjatlar, yangi boshqaruv mexanizmlari, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash tizimi hamda innovatsion iqtisodiyotga o'tish jarayonlari yoritiladi. Tadqiqot natijasida mazkur islohotlarning jamiyat taraqqiyotiga ta'siri va istiqbollari baholanadi.

Kalit so'zlar:

Oliy ta'lim, islohotlar, innovatsiyalar, ilm-fan, ta'lim sifati, kredit-modul tizimi, akademik erkinlik, texnoparklar, startap loyihalar, raqamli iqtisodiyot, ilmiy tadqiqotlar, xalqaro hamkorlik, yosh olimlar, grantlar va stipendiyalar, ta'lim tizimi modernizatsiyasi

Аннотация:

В данной статье анализируются реформы в сфере цифровых технологий в Узбекистане, их основные направления и достигнутые результаты. Результаты исследования показывают, что цифровизация является важным фактором развития экономики и государственного управления страны. Одновременно разработаны предложения по устранению будущих проблем в отрасли и повышению эффективности.

Ключевые слова:

Высшее образование, реформы, инновации, наука, качество образования, кредитно-модульная система, академическая свобода, технопарки, стартап-проекты, цифровая экономика, научные исследования, международное сотрудничество, молодые учёные, гранты и стипендии, модернизация системы образования.

Abstract:

This article analyzes the essence of the reforms being implemented in Uzbekistan in the higher education system, scientific activity and innovative development. In particular, it covers strategic documents adopted at the state policy level, new management mechanisms, the system of support for scientific and research activities, and the processes of transition to an innovative economy. As a result of the study, the impact and prospects of these reforms on the development of society are assessed.

Keywords:

Higher education, reforms, innovations, science, education quality, credit-module system, academic freedom, technoparks, startup projects, digital economy, scientific research, international cooperation, young scientists, grants and scholarships, modernization of the education system.

Kirish:

So'nggi yillarda O'zbekistonda oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasini tubdan modernizatsiya qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylandi. Xususan, Shavkat

Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan rivojlanish strategiyalari ushbu sohalarning yangi bosqichga chiqishiga xizmat qilmoqda.

2017–2021-yillarda amalga oshirilgan Harakatlar strategiyasi hamda keyingi “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi” oliy ta’lim qamrovini kengaytirish, ilmiy salohiyatni oshirish va innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni belgilab beradi.

Asosiy qism

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar sohasini tubdan modernizatsiya qilishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu o‘zgarishlarning asosiy maqsadi — zamonaviy bilim va texnologiyalarga ega bo‘lgan raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash, ilm-fan salohiyatini oshirish hamda iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishini ta‘minlashdan iboratdir.

Birinchi navbatda, oliy ta’lim tizimida qamrov darajasini oshirishga alohida e‘tibor qaratildi. So‘nggi yillarda yangi davlat va nodavlat oliy ta’lim muassasalari tashkil etilib, xorijiy universitetlarning filiallari ochildi. Natijada yoshlarning oliy ta’lim olish imkoniyatlari sezilarli darajada kengaydi. Shu bilan birga, kredit-modul tizimining joriy etilishi ta’lim jarayonini xalqaro standartlarga moslashtirishga xizmat qilmoqda. Talabalarning mustaqil ta’lim olishi, amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishi hamda akademik mobilligi uchun qulay sharoitlar yaratildi.

Fan sohasidagi islohotlar ham mamlakat taraqqiyotida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ilmiy tadqiqot institutlari faoliyati takomillashtirilib, yosh olimlarni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari kuchaytirildi. Davlat grantlari va ilmiy loyihalar sonining ortishi ilm-fanga bo‘lgan qiziqishni oshirdi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, sun‘iy intellekt, biotexnologiya va energetika kabi ustuvor yo‘nalishlarda ilmiy izlanishlar kengaymoqda. Bu esa mamlakatning ilmiy salohiyatini mustahkamlash bilan birga, ishlab chiqarish va iqtisodiyot rivojiga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Innovatsiyalarni rivojlantirish borasida ham muhim qadamlar tashlandi. Innovatsion markazlar, texnoparklar va startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash tizimi yo‘lga qo‘yildi. Yoshlarning innovatsion g‘oya va tashabbuslarini rag‘batlantirish maqsadida turli tanlovlar va grant dasturlari tashkil etilmoqda. Natijada ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasi kuchayib, yangi texnologiyalarni amaliyotga joriy etish imkoniyatlari kengaymoqda.

Bundan tashqari, ta’lim tizimini raqamlashtirish jarayoni ham jadallashdi. Elektron kutubxonalar, masofaviy ta’lim platformalari va onlayn ilmiy bazalarning keng joriy etilishi ta’lim sifati va ochiqligini oshirishga xizmat qilmoqda. Pandemiya davrida masofaviy ta’lim tajribasi bu boradagi islohotlarning naqadar muhim ekanligini yana bir bor namoyon etdi.

Xulosa

Oliy ta’lim sifati xalqaro standartlarga moslashtirish

Universitetlarda ta’lim dasturlarini xalqaro akkreditatsiya talablariga moslashtirish zarur.

Professor-o‘qituvchilarning malakasini oshirish uchun xorijiy tajriba almashuv dasturlarini kengaytirish kerak.

Talabalarning amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish maqsadida dual ta’lim tizimini keng joriy etish lozim.

2. Ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish

Oliy ta'lim muassasalari bilan sanoat korxonolari o'rtasida hamkorlik loyihalarini ko'paytirish kerak.

Innovatsion ishlanmalarni tijoratlashtirish uchun ilmiy startaplarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash muhim.

Yosh olimlarning tadqiqotlarini moliyalashtirish hajmini oshirish zarur.

3. Raqamli transformatsiyani jadallashtirish

Universitetlarda sun'iy intellekt, raqamli texnologiyalar va IT yo'nalishlarini rivojlantirish lozim.

Elektron kutubxonalar, onlayn platformalar va masofaviy ta'lim tizimlarini takomillashtirish kerak.

Talabalar va tadqiqotchilar uchun ochiq ilmiy ma'lumotlar bazalaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish muhim.

4. Innovatsion muhitni rivojlantirish

Har bir hududdagi oliy ta'lim muassasalarida innovatsion markazlar va texnoparklar faoliyatini kuchaytirish kerak.

Talabalarning startap loyihalarini grantlar va investitsiyalar orqali qo'llab-quvvatlash lozim.

“Universitet – ilm-fan – biznes” hamkorligi asosida innovatsion ekotizim yaratish muhim.

5. Yoshlar va ilmiy kadrlarni qo'llab-quvvatlash

Iqtidorli yoshlar uchun stipendiya va ilmiy grantlar sonini oshirish zarur.

Doktorantura va ilmiy tadqiqot institutlarida zamonaviy laboratoriyalar tashkil etish kerak.

Chet elda tahsil olayotgan yosh mutaxassislarni mamlakat rivoji uchun jalb qilish mexanizmlarini yaratish muhim.

O'zbekistonda oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatning intellektual salohiyatini oshirish, iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish va xalqaro maydondagi raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qilmoqda. So'nggi yillarda universitetlar sonining ortishi, xorijiy oliy ta'lim muassasalari filiallarining ochilishi, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash hamda innovatsion faoliyatni rivojlantirish bo'yicha muhim qadamlar tashlandi.

Shu bilan birga, ta'lim sifatini oshirish, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda yosh olimlarni qo'llab-quvvatlash dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda. Mazkur yo'nalishlarda tizimli va samarali islohotlarning davom ettirilishi O'zbekistonning kelajakdagi barqaror taraqqiyotini ta'minlashda muhim omil bo'ladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari. – Toshkent, 2019–2025.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari va me'yoriy hujjatlari. – Toshkent, 2020–2025.
3. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2023.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi materiallari va rasmiy ma'lumotlari.

5. Abdullayev A. Ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: “Fan”, 2021.
6. Axmedov B. Oliy ta'limda zamonaviy islohotlar va istiqbollar. – Toshkent: “Ma'naviyat”, 2022.
7. Ergashev Sh. Ilm-fan va innovatsion iqtisodiyot rivoji. – Toshkent: “Iqtisodiyot”, 2020.
8. Karimov I., Rasulov D. Raqamli ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: “Yangi asr avlodi”, 2021.
9. Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2021.